PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:
Za celo leto . . . . . K 20·—
za pol leta . . . . . « 10·—
za četrt leta . . . . . « 5·—
za 1 mesec . . . . . « 1·70
Posamezna številka 60 vin.

Uredništvo in upravništvo je v Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 5 | Ptuj, 1. februarja 1920 | II. letnik

V pojasnilo.

Zadnjo soboto smo prejeli iz Ljubljane vest, da nam namerava antanta ukrasti velik kos naše zemlje, uničiti najboljši del našega naroda ter nam zapreti pot na morje, da se zadušimo na kopnem.

Pozvalo se nas je, da se zberemo vse stranke brez razlike narodnosti ter protestiramo proti velikemu nameravanemu zločinu na našem narodnem telesu in na naši državi.

Pozvali smo tudi ptujske Nemce.

Smatrali smo za našo narodno in državljansko dolžnost, da smo dovolili v tem za Jugoslavijo tako važnem zgodovinskem trenutku porabo nemškega jezika in prečitali tudi njihovo resolucijo. Postopali smo v smislu naročila od zgoraj ter imeli pred očmi naš veliki narodni interes, kateremu smo za trenutek podredili manjšega t. j. ne pripuščati niti tako zvanih Nemcev niti nemščine v javnost. Izrazitost slovensko-narodnega obilježja v zasebnem in javnem življenju nam je glavni in najsvetejši evangelij.

S tega stališča grajamo, da socijalistična stranka tiska dvojezičine lepake.

Političen uspeh bi bil mnogo večji, če ne bi pridobila samo pristašev, temveč bi taiste tudi privedla nazaj k materi Sloveniji, ne pa da jih še ponemčuje.

Jadransko vprašanje — Ultimatum.

V Parizu se zopet baranta z ozemljem, ki je naše po naravi in na katerem bivajo izključno, ali pa po ogromni višini Jugoslovani. Določa se končna meja med našo državo in med Italijo in odločiti se ima, ali naj bo Italijan brezobziren gospodar Jadranskega morja, ali pa, če se naj tudi nam odprejo vratca v veliki svet. Če bo rešeno jadransko vprašanje pravično, kakor zahtevamo mi, nam zasije na jugu trajni mir. Če se pa zagreši nasilje nad Jugoslovani, potem je naravno, da bomo razjarjeni stiskali pesti in se vnovič pripravljali na osvoboditev svojih bratov.

Antanta, ki nam je med vojno obetala pravico, je pozabila na svojo dano besedo. Mesto oljke miru pošilja nam sedaj . . . . . ultimatum. Anglija in Francija postavila sta se popolnoma na stališče Italije. Italija pa zahteva, kakor znano Goriško z Gorico, del Kranjske, posebno ipavsko dolino do Idrije, Istro, pristanišče Reke, Zader, otoke Lošin, Pelagruš in Vis in nekako gospodstvo nad Jadranskim morjem sploh. Ako se ne sprejme ultimatum, se Italija pooblašča, da uveljavi takozvani londonski pakt. V tem londonskem paktu, ki je bil sklenjen leta 1915 proti Avstro-Ogrski, bi pa za nas istotako bilo zgubljeno naše Primorje, Trst, Gorica, Istra in Reka. Ponuja se nam torej le dvojno zlo, eno hujše od drugega, in med tema nam je voliti.

Naša vlada še ni dala končnega odgovora, zahtevala je še raznih pojasnil. Ni pa dvoma, da ves narod odločno odklanja tako ultimarum, kakor londonski pakt. Ta volja se je jasno pokazala na mnogoštevilnih protestnih shodih, ki so se vršili zadno nedeljo širom naše države. Tudi Ptuj in ptujski okraj, se je pridružil tem protestom. Nikdar ne bomo priznali nasilja, s katerim se nam hoče iztrgati najlepši del naše domovine, najboljši del našega naroda. Ako je tudi antanta poteptala v tla vzvišeno načelo velikega Wilsona o samoodločbi narodov, nam ostane to načelo sveto. Jugoslovani bodo sami odločevali o svoji usodi. Kakor smo otresli tisočletnega turškega in nemškega jarma, tako bomo vedeli tudi rešiti novega italijanskega suženjstva, neodrešene dele svoje domovine.

Ako se nam ne prisodi zlepa, kar nam gre po božji in človeški postavi, ne utihne nikdar bojni klic: „Gorica, Trst, Reka!“

Gospodarstvo.

Terjatve v Avstriji. Slovenski denarni zavodi snujejo posebno družbo, ki si bo stavila nalogo, da iztirja naše terjatve v Avstriji, ki jih je postavila avstrijska vlada svoj čas pod zaporo. Našim upnikom priporočamo zato, naj ne sprejemajo plačila svojih terjatev v nemški valuti, ker je ta vsak dan slabša, pa tudi ne v nekolkovanem denarju, ker je njega uvoz v Jugoslavijo prepovedan. Podrobna izvestja daje začasno tajnik organizacije dr. Jos. Hacin, odvetnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8.

Licencovanje zasebnih žrebcev. Licencovanje zasebnih žrebcev bo dne 10. februarja v Ptuju (sejmišče), dne 11. februarja v Mariboru (sejmišče), dne 12. februarja v Ljutomeru (na trgu), dne 14. februarja v Slovenjgradcu (na trgu), dne 15. februarja v Celju (pred Narodnim domom). Pričetek vsakokrat ob devetih dopoldne.

Za poljedelce. Na ministrski seji je bilo 24. t. m. sklenjeno, da se nabavi za 150 milijonov din. 10.000 pflugov in 30.000 volov. Volove se bo kupolo doma, pluge pa po najnižji ponudbi, ki bo predložena. Plugi, in volovi bodo v pomoč siromašnim poljedelcem.

Za našo sladkorno industrijo. Pred par dnevi se je vršila v Beogradu v ministrstvu seja delegatov sladkornih tvornic v Jugoslaviji. Na seji se je sklenilo ustanoviti Udruženje sladkornih tvornic v državi SHS s sedežem v Osijeku.

Centralizacija veleposestev. Vlada namerava izvesti centralizacijo vseh velikih posestev, posebno gozdov in rudnikov v Bosni. Ker se bo na ta način gozdarstvo in rudarstvo silno povzdignilo, bo imela vlada od tega nov vir dohodkov.

Pravljice Božene Němcove.

Prevedel Dr. P.

(Nadaljevanje.)

„Ajdi torej v črni gozd in bodi nema!“ je zaklicala starka in se dotaknila s šibo blede Maričke, ki je padla začarana na zemljo. —

Črni gozd je bil lasl nekega mogočnega kralja, ki je imel edinega sina, po imenu Milivoja. Kraljevič je bil strasten lovec. Neko jutro je stopil pred mater in rekel: „Ljuba mamica, danes se mi je sanjalo, da sem ustrelil krasno košuto. Naj delam, kar hočem, povsod vidim tisto košuto pred očmi. Prosi očeta, naj me pusti na lov.“

Mati je svarila Milivoja, ker se mu lahko na lovu pripeti nesreča, a vse zastonj, Milivoj je prosil in prosil, dokler ni omehčal staršev. Dvajset izkušenih lovcev ga je spremljalo v črni gozd.

Bližal se je večer in obilo zverine je bilo postreljene, Milivoj pa ni našel bele košute, o kateri se mu je sanjalo. Jezdil je križem po gozdu in v svoji lovski ognjevitosti niti ni opazil, da se je oddaljil od svojih ovarišev. Prijezdi na majhno planoto, kjer je na sredi stalo nekoliko grmov. Zdi se mu, da se v njih nekaj beli, in takoj napne lok in si misli: „Čakaj, to bo tista košuta.“ Že meri, kar skoči izza grma prekrasna deva, pade pred Milivojem na kolena in dvigne proseče roke k njemu. Bila je Marička. Ko se je prebudila iz omedlevice, v katero jo je vrgla čarodejna babična šibica, je slišala lovski rog in konjski topot in se skrila za grmom.

„Kako si zašla sem, krasna deva?“ je vprašal Milovoj. Namesto odgovora pa je položila roko na usta in žalostno odkimala z glavo, češ, da ne more govoriti.

„Ti si nema? Oh, škoda!“ je zaklical Milovoj, ji pogledal v krasne oči ter jo vzdignil od zemlje. Vzel je rog in zatrobil lovcem na znamenje. Lovci so se polagoma zbirali od vseh strani: „Meni se zdi, da je naš kraljevič ujel gozdno vilo namesto košute“, je šepetal star lovec tovarišu. Kraljevič je videl, kako radovedno ogledujejo vsi Maričko, in je rekel: „Ta deva je kraljevska princesinja, ki jo je odnesel neki čarovnik. Na čudovit način mu je ušla in prišla sem. Goto me je višja moč priganjala na lov, kajti sirota bi bila tukaj gladu umrla.“ Kraljevič je vedel, kako bo učinkovala izmišljena pravljica na lovce, ki so poskakali s konj in ji izkazovali čast. S prijaznim nasmehom jih je ona zahvaljevala in si pridobila njihovo naklonjenost. Milivoj je ukazal, da morajo o devi molčati, dokler jim ne dovoli govoriti.

V šumu in hrupu so se vračali lovci v grad in opazili, da je odpeljal Milivoj Maričko v svojo sobo.

„No, ali si ujel tisto košuto, ki ti ni dala miru?“ je vprašal oče Milivoja.

„Seveda sem jo, oče, po večerji vam jo pokažem.“ Ko so jedli, je vzel Milivoj od najokusnejših jedi na zlat krožnik in nesel Marički. „Košuti nesem,“ je povedal materi.

„Čudna mora biti ta košuta“, je rekla kraljica. „Rada bi jo videla.“

Takoj jo pripeljem“, je odgovoril kraljevič in hitel v svojo sobo. Tukaj je našel Maričko s knjigo v roki in je vprašal, če zna čitati. Marička je prikimala.

„In morebiti tudi pisati?“ Marička je zopet prikimala.

„Izvrstno; torej mi lahko napišeš, kdo si, kako se imenuješ in kaj se je s teboj zgodilo?“

Marička je napisala, kako se imenuje in da je iz te in te vasi, hči kmeta Luke, pet let od doma. Kje je ta čas bila, tega ne sme nikomur povedati. Če ji hoče kraljevič izkazati dobroto, naj jo pelje k njenim starišem.

„Ne, ne“, je rekel Milivoj in jo prijel za roko, „ti ne smeš več odtod; jaz te imam rad in te hočem vzeti za ženo.“

Marička je žalostno odkimala in zapisala: „Nesrečen boš!“

„Kako bi mogel biti s teboj nesrečen? Samo reci, da me imaš rada, potem greva k starišem, vse drugo bo moja skrb.“

Marička se ni dolgo branila. Podala je Milivoju roko in šla sta v dvorano. Starši so ostrmeli, ko je sin namesto košuto pripeljai tako krasno devo, še bolj pa so se začudili, ko je rekel, da bo ta deva njegova žena. Začetkoma starišem ni bilo po volji, toda nevestina krasota in sinova prošnja jih je omehčala, in nato so slavili poroko tako slavnostno, kakor zahteva čast kraljevega roda.

V ljubezni in sreči je živela Marička s svojim možem. Nekega dne pa pridejo poslanci, da se bliža sovražna vojska. Nastal je jok po gradu; Milivoj se je poslovil od starišev, poljubil zadnjikrat solzno lice svoje soproge in odjezdil na vrancu na čelu vojaštva.

V težkih dneh sta kralj in kraljica tolažila Maričko. Končno je prišla vest, da Milivojeva vojska zmaguje in ravno tistega dne je porodila Marička čvrstega sinka. Bilo je veselje v vsem gradu, najbolj pa so se rado-